

Nationell obduktionsverksamhet

Bakgrund

Inom nationella obduktionsverksamheten obduceras lantbrukets djur (nöt, får, get, gris, fjäderfä, hägnad hjort, hägnad ren, alpackor, bison och vattenbufflar).

Obduktionerna sker på fem olika platser i Sverige; Uppsala, Karlskoga, Visby, Skara och Kristianstad. Transporterna av djur från gård till obduktionslaboratorium sker huvudsakligen av Svensk Lantbrukstjänst eller av djurägaren själv.

Att obducera djur är en viktig del av den nationella övervakningen av allvarliga smittsamma sjukdomar i landet. Det är dessutom ett ovärderligt verktyg för fältverksamma veterinärer i arbetet med att ställa rätt diagnos. Rätt diagnos är grunden för en ändamålsenlig och förebyggande veterinärmedicinsk rådgivning samt för att kunna sätta in korrekta behandlingsåtgärder.

Obduktionsverksamhet av djur är en komplex verksamhet. Först måste djurägaren få en remiss från en veterinär. Därefter måste djuret så fort som möjligt transporteras till ett obduktionslaboratorium. Tar det för många dagar kommer kroppen bli för ruttet och förutsättningarna för en diagnos försämras. När veterinären obducerar djuret, tas ofta olika prover som skickas till laboratorium för analys. Ofta tas prover för histologi, vilket innebär att man tittar på små vävnadsbitar i mikroskop. Andra analyser kan vara att man letar efter bakterier, parasiter eller virus. Efter utförd obduktion skickas ett preliminärt svar och när alla provsvar är färdiga skriver veterinären en slutrapport och skickar till både djurägaren och veterinären som skickade in remissen. Alla uppgifter lagras sedan i ett journalprogram.

Aktiviteter under 2017

Under 2017 har närmare 2 000 lantbruksdjur och över 1 000 fjäderfän obducerats. Obduktionsverksamheten medför att flera viktiga och allvarliga infektionssjukdomar upptäckts. Dessa sjukdomar kallas epizootiska och anmälningspliktiga sjukdomar, vilka övervakas av staten. Hos fjäderfä har epizootisjukdomarna Newcastlesjukan och fågelinfluensa upptäckts och möjliggjort att nödvändiga åtgärder har kunnat sättas in. Dessutom har den allvarliga sjukdomen Gumborosjukan hos höns diagnostiserats vid obduktion på SVA i Uppsala under 2017. Sjukdomen påträffades senast i Sverige för 18 år sedan. I dagsläget vet vi inte hur smittan hittade till Sverige.

Hos övriga lantbruksdjur har flera fall av olika anmälningspliktiga sjukdomar påvisats bl. a. fransbrand, elakartad katarralfeber och listeria

Utöver dessa sjukdomar så har många andra diagnoser avseende produktionssjukdomar ställts och därmed bidragit till att veterinären kunnat vidta nödvändiga åtgärder på gård och sätta in lämplig behandling till andra djur i besättningen. Rätt diagnos innebär också att veterinären kan välja rätt sorts antibiotika och därmed minska risken för resistensutveckling.

Varje år utförs någon form av utbildning av veterinärer, under 2017 bidrog verksamheten på olika sätt genom att öka kunskapen hos fältverksamma veterinärer i hur en obduktion på gård kan gå till.

Obduktionsverksamheten är på många olika sätt kostsam och många olika aktörer är inblandade. Särskilt vid olika sjukdomsutbrott, ökar antalet obducerade djur och därmed ökar även kostnaderna. Därför har Gård & Djurhälsan under 2017 sett över hela verksamheten för att hitta olika sätt till effektivisering. Detta har bl.a. resulterat i ett beslut att flytta obduktionerna i Kristianstad till Konvex vid Krutmöllan i Skåne. Dessutom ser vi över möjligheten att kunna obducera mer direkt på gården och därmed få färskare material snabbare till laboratorium.

Under 2017 har vi fortsatt att utveckla vårt nya webbaserade journalprogram, som vi hoppas ska kunna bli en kunskapsbas i framtiden för både veterinärer och veterinärstudenter.